

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

3.5. OBJEKTI JAVNOG STANDARDA

Kartogrami:

3.5.- 01

Obrazovne ustanove

3.5.- 02

Zdravstvene ustanove

3.5.1. Obrazovanje

Dosadašnji razvoj odgoja i obrazovanja na području Bjelovarsko-bilogorske županije bio je sukladan ukupnom razvoju obrazovanja na području Republike Hrvatske i prilagođen potrebama stanovništva i gospodarstva. Školstvo u Županiji ima dugu povijest i tradiciju, a posebnost Županije je organiziranje nastave i njegovanje češkog jezika u osnovnim školama, te rad u predškolskim ustanovama na češkom jeziku.

3.5.1.1. Predškolske ustanove

Društvena briga o djeci predškolske dobi ostvaruje se u predškolskim ustanovama koje pružaju usluge njege, odgoja, prehrane i zaštite djece do njihova polaska u osnovnu školu, u primarnim, kraćim stalnim i povremenim programima.

	GRAD OPĆINA	DJEČJI VRTIĆ	PODRUČNI ODJELI	BROJ DJECE			NAPOMENA
				DO 3. GOD.	DO 7. GOD.	UKUPNO	
1	Bjelovar	Dj. vrtić Bjelovar	Trg A. G. Matoša	26	184	210	
			Naselje krajja Zvonimira	105	117	222	
			Frankopanske jaslice	23		23	
			Franjevačke jaslice	53		53	
			Naselje Pavleka Miškine	23	30	53	
			Mj. odbor J. bana Jelačića	14	30	44	
		"Ciciban"		40	60	100	U privatnom vlasništvu
2	Čazma	"Pčelica"		20	60	80	
3	Daruvar	"Vladimir Nazor"		52	153	205	
		"Ferde Mravenca"		46	79	125	Češki dječji vrtić
4	Garešnica	"Maslačak"		38	94	132	
			Garešnički Brestovac	14	25	39	
5	Grubišno Polje	"Tratinčica"		26	41	67	
			Veliki Zdenci	9	21	30	
1	Berek						
2	Dežanovac						
3	Đulovac	"Sunce"			62	62	Osnivač lokal. samoup. i Caritas Zgb.
4	Hercegovac		Područni odjel Hercegovac		14	14	Mat. dj. vrtić Garešnica, mješ. grupa
5	Ivanska	"Ivančica"			25	25	Mješovita grupa
6	Kapela						
7	Končanica	Češki dječji vrtić			13	13	Češki dječji vrtić, mješovita grupa
8	Nova Rača						
9	Rovišće		Područni odjel Rovišće		21	21	Matični dječji vrtić Bjelovar
10	Severin						
11	Sirač	Dječji vrtić Sirač			14	14	Pri O.Š., mješovita grupa
12	Šandrovac						
13	Štefanje						
14	Velika Pisanica						
15	Velika Trnovitica						
16	Veliki Grđevac	"Slatki potok"			30	30	Mješovita grupa
17	Veliko Trojstvo		Područni odjel Vel. Trojstvo		10	10	Mat. dj. vrtić Bjelovar, mješ. grupa
18	Zrinski Topolovac						
	UKUPNO			489	1083	1572	

(Izvor : Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu, podaci za 1999. godinu.)

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji radi 12 vrtića, od kojih 11 samostalnih s 11 područnih vrtićkih i jasličkih odjela i 1 u sastavu osnovne škole. Tijekom pedagoške godine 1997/98. predškolske ustanove bile su dužne uskladiti svoje ustrojstvo, rad i poslovanje sa Zakonom o predškolskom odgoju i naobrazbi (N.N. 10/97.). Dijelovi vrtića registrirani su kao samostalne ustanove, kod dijela vrtića je postupak u tijeku, a vrtić u Siraču ostao je i dalje pri Osnovnoj školi. U Županiji djeluje jedna privatna predškolska ustanova. Potrebno je potaknuti privatnu inicijativu na području ove djelatnosti.

Predškolskim odgojem obuhvaćeno je 1572 djece u dobi od jedne do sedam godina, koja su podjeljena u grupe prema uzrastu ili u mješovite grupe za sve uzraste. Potrebe za smještaj u vrtiće veće su nego što to omogućuju postojeći kapaciteti, što je naročito izraženo u primarnim programima, dok je u kraćim programima iz istog razloga nemoguće obuhvatiti veći broj djece.

Posebnost Županije je osnivanje čeških dječjih vrtića ili grupa u dječjim vrtićima za rad s djecom na češkom jeziku, zbog jače prisutnosti češke nacionalne manjine, naročito na području grada Daruvara.

Isto tako dječji su vrtići i osnovne škole provodile minimalni program za djecu u godini prije polaska u osnovnu školu (tzv. mala škola) u koji je uključeno 947 djece.

U svim je predškolskim ustanovama zaposleno 199 djelatnika, od čega 123 odgajatelja, medicinskih sestara i pedagoga neposredno rade s djecom. Gotovo svi odgajatelji imaju adekvatnu školsku spremu (VSS, VŠS, SSS) i dalje se individualno ili kolektivno stručno usavršavaju.

Dječji vrtići financirani su (1997/98) samo iz općinskih proračuna i uplata roditelja, jer su Državnim proračunom osigurana sredstva samo za potrebe djece s teškoćama u razvoju. U većini vrtića to je bilo dostatno samo za prioritetno očuvanje postojećeg standarda, pa nisu ostvarena planirana proširenja kapaciteta kroz dogradnju ili adaptaciju vrtićkih prostora. Zbog nedovoljnih smještajnih kapaciteta javljaju se pri upisu u predškolske ustanove "liste čekanja", što je naročito izraženo kod djece jasličkog uzrasta. (U Bjelovaru je 534 djece jasličkog uzrasta i 250 djece vrtićkog uzrasta ostalo neupisano.) Potrebno je ubrzati dovršenje započetih investicija, kako bi se riješili problemi smještaja djece, te očuvao i poboljšao postojeći standard.

Glavna smjernica promjena u predškolskom odgoju je veće otvaranje vrtića obitelji i uvođenje roditelja u odgojno-obrazovni život i rad u vrtiću, te obuhvaćanje što većeg broja djece u kraće programe zbog njihove socijalizacije.

3.5.1.2. Osnovno školstvo

Djelatnost osnovnog školstva provodi se na području Bjelovarsko-bilogorske županije u 5 gradova i 15 općina, u 26 osnovnih škola s 82 područna odjela. U tri općine djeluju područne škole (Šandrovac, Severin, Zrinski Topolovac).

Odgojno-obrazovni program provodi se za 12.959 učenika u 598 razrednih odjela od prvog do osmog razreda (podatak za školsku godinu 1998/99.).

U Županiji dolazi jedna osnovna škola na 5288 stanovnika (broj stanovnika 137.500 od 1996. godine).

Razvijenost školstva u Županiji pridonosi i školskom pluralizmu, odnosno zadovoljava potrebe pripadnika nacionalnih manjina. Osnovne škole u Daruvaru, Končanici, Grubišnom Polju i Dežanovcu organiziraju u cijelosti ili nekim razrednim odjelima nastavu na češkom jeziku, dok se u šest osnovnih škola organizira njegovanje češkog jezika.

Osnovno školstvo Županije obogaćuje i Centar za odgoj i obrazovanje "R. Steiner" u Daruvaru koji skrbi o djeci i mladeži s teškoćama u psihofizičkom razvoju sa područja gotovo cijele Hrvatske.

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

Osnovno glazbeno obrazovanje provodi se u glazbenoj školi "V. Lisinskog" u Bjelovaru s područnim odjeljenjem u Čazmi, glazbenoj školi pri Pučkom otvorenom učilištu u Daruvaru i glazbenoj školi pri Osnovnoj školi u Garešnici.

	GRAD OPĆINA	MATIČNE OSNOVNE ŠKOLE			PODRUČNE OSNOVNE ŠKOLE			NAPOMENA
		NASELJE	I - IV	V - VIII	NASELJE	I - IV	V - VIII	
1	Bjelovar	Bjelovar	166	443	Ciglena	45	71	
					Klokočevac	36		
					Kokinac	11		
					Nove Plavnice	184		
					Tomaš	12		
		Bjelovar	231	473	Zdralovi	247		
		Bjelovar	334	508	Galovac	28		
					Gudovac	52		
					Obrovica	10		
					Veliko Korenovo	37		
		Bjelovar	395	578	Gornje Plavnice	35		
		Bjelovar	23	37				
					Prgomelj	70		MŠ Rovišće
2	Čazma	Čazma	209	409	Dapci	30		
					Draganac	59		
					Grabovnica	29		
					Miklouš	19		
					Vrtlinska	21		
3	Daruvar	Daruvar	449	647	Doljani	31		
					Gornji Daruvar	6		
		Daruvar	92	162	Doljani	7		
					Gornji Daruvar	4		
					Ljudevita Selo	12		
4	Garešnica	Garešnica	264	538	Garešnički Brestovac	78		
					Hrastovac	31		
					Kaniška Iva	33		
					Kapelica	53		
					Tomašica	15		
					Uljanik	29		MŠ Dežanovac
					Veliki Pašijan	35		
					Veliko Vukovje	9		
					Zdenčac	17		
		Trnovitički Popovac	59	61				
5	Grubišno Polje	Grubišno Polje	226	359	Ivanovo Selo	14		
					Veliki Zdenci	68		
1	Berek	Berek	39	52				
2	Dežanovac	Dežanovac	75	172	Blagorodovac	11		
					Donji Sređani	13		MČOŠ u Daruvaru
					Golubinjak	7+7		MŠ VI. Nazora i ČOŠ u Daruvaru
					Gornji Sređani	27		MŠ VI. Nazora u Daruvaru
					Ivanovo Polje	17		MŠ VI. Nazora u Daruvaru
					Sokolovac	15		
					Trojeglava	24		
3	Đulovac	Đulovac	147	110	Bastaji	85	94	
					Donja Vrijeska	9		
4	Hercegovac	Hercegovac	78	140	Ladislav	32		
					Palešnik	21		
5	Ivanska	Ivanska	98	187	Donja Petrička	23		
					Stara Ploščica	20		
6	Kapela	Kapela	64	144	Donji Mosti	27		
					Gornje Sredice	7		
					Jabučeta	9		
					Stari Skucani	27		
7	Končanica	Končanica	39	141	Daruvarski Brestovac	53		
					Imsovac	16		MŠ Dežanovac
					Stražanjac	9		
					Šuplja Lipa	17		
8	Nova Rača	Nova Rača	52	215	Bedenik	28		MŠ Vel. Pisanica
					Bulinac	18		
					Dautan	20		
					Međurača	23		
					Sasovac	12		
					Slovinska Kovačica	14		

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

9	Rovišće	Rovišće	151	430	Kraljevac	32	
					Podgorci	49	
					Predavac	77	
10	Severin				Severin	59	MŠ Nova Rača
11	Sirač	Sirač	99	125	Kip	8	
					Šibovac	6	
12	Šandrovac				Lasovac	40	MŠ Velika Pisanica
					Šandrovac	45	MŠ Veliko Trojstvo
13	Štefanje	Štefanje	45	68	Laminac	28	
					Narta	47	MŠ Ivanska
14	Velika Pisanica	Velika Pisanica	69	150	Babinac	25	
					Ribnjačka	3	
15	Velika Trnovitica	Velika Trnovitica	38	75	Nova Ploščica	19	
16	Veliki Grđevac	Veliki Grđevac	97	182	Donja Kovačica	15	
					Dražica	12	
					Mala Pisanica	10	
					Pavlovac	22	
17	Veliko Trojstvo	Veliko Trojstvo	93	186	Čurlovac	32	
					Malo Trojstvo	20	
18	Zrinski Topolovac				Jakopovac	4	MŠ Kapela
					Zrinski Topolovac	59	MŠ Rovišće
	UKUPNO		3632	6592		2570	165
	SVEUKUPNO			12959			

(Izvor : Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu, podaci za šk. god. 1998/99.)

Školske godine 1998/99. u Županiji radi 26 škola koje u svom sastavu imaju 82 područne škole, odnosno 30 područnih škola manje u usporedbi sa školskom godinom 1985/86. kada je postojalo 112 područnih škola. Područne škole prestale su raditi prije svega zbog osjetnog smanjenja broja učenika, posebice u seoskim sradinama. Iz tabele je vidljivo da neke područne škole održavaju nastavu za samo 3 ili 4 učenika.

BIVŠA OPĆINA	BROJ UČENIKA U ŠKOLSKOJ GODINI					
	1983/84	1984/85	1991/92	1993/94	1994/95	1998/99
Bjelovar	7066	7153	6850	6617	6527	6210
Čazma	1533	1495	1310	1334	1321	1292
Daruvar	3264	3290	2174	2801	2872	2736
Garešnica	1939	1943	1904	1895	1850	1716
Grubišno Polje	1342	1336	881	1013	1039	1005
Ukupno	15144	15217	13119	13660	13609	12959

(Izvor : Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu.)

Usporedni podaci pokazuju da je školske godine 1998/99. nastavu pohađalo ukupno 12.959 učenika, uključujući i 619 učenika izbjeglica ili prognanika, što je 701 učenik manje u usporedbi sa 1984/85. Možemo dakle zaključiti da broj učenika pokazuje tendenciju kontinuiranog pada, što je vezano na tendenciju pada broja stanovnika i nepovoljnu dobnu strukturu stanovništva Županije.

U osnovnom školstvu zaposleno je ukupno 1071 djelatnika, od čega je 749 učitelja, 52 stručna djelatnika, te 270 pomoćno-tehničkih djelatnika.

3.5.1.3. Srednje školstvo

Srednje školstvo u Županiji je vrlo razvijeno, jer djeluje 14 srednjih škola s raznolikim obrazovnim programima. Djelatnost srednjeg školstva provodi se u Županiji u gradovima Bjelovaru u 8 škola, Daruvaru u 3 škole, te po jednoj školi u Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju, u 17 obrazovnih programa (područja rada). Osim učenika s područja Bjelovarsko-bilogorske županije u ove srednje škole upisuju se i učenici iz drugih županija.

U Županiji dolazi jedna srednja škola na 9821 stanovnika (broj stanovnika 137.500).

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

	SREDNJA ŠKOLA	BROJ UČENIKA	NAZIV PROGRAMA (PODRUČJA RADA)
1	Gimnazija Bjelovar	588	opća, prirodoslovna i jezična gimnazija
2	Ekonom. i birotehnička škola Bjelovar	476	ekonomija
3	Medicinska škola Bjelovar	427	medicinski
4	Tehnička škola Bjelovar	351	strojarstvo, elektrotehnika
5	Trgovačka škola Bjelovar	411	trgovina
6	Ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar	584	ugostiteljstvo i turizam, prehrana, poljoprivreda
7	Obrtnička škola Bjelovar	422	strojarstvo, elektrotehnika
8	Gimnazija Daruvar	220	opća gimnazija
9	Tehnička škola Daruvar	488	strojarstvo, elektrotehnika, graditeljstvo, cestovni promet
10	Srednja škola Daruvar	512	ekonomija, trgovina, ugostiteljstvo i turizam
11	Srednja škola "A. Šenoa" Garešnica	536	opća gimnazija, tekstil, strojarstvo, trgovina, obrada drva
12	Srednja škola "B. Kašića" Grubišno Polje	251	opća gimnazija, strojarstvo, prehrana
13	Srednja škola Čazma	352	opća gimnazija, strojarstvo, trgovina, cestovni promet
14	Glazbena škola "V. Lisinski" Bjelovar	75	teorija glazbe, glazbeni instrumenti

UKUPNO

5693

(Izvor : Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu, podaci za šk. god. 1998/99.)

Obrazovni program provodi se u školskoj godini 1998/99. za ukupno 5693 učenika u 209 razrednih odjela od prvog do četvrtog razreda. U prvi je razred upisano 1832 učenika, od čega je 309 učenika iz drugih županija.

U četverogodišnje gimnazijske, tehničke, ekonomske i druge programe upisalo se oko 48% učenika, a u trogodišnje programe 52% učenika. Školske godine 1994/95 upisalo se ukupno 5576 učenika, od čega 52% u četverogodišnje i 48% u trogodišnje programe.

Uz srednje škole, na području Županije djeluju samostalne ustanove: Dom učenika srednjih škola u Bjelovaru i Učenički dom pri Srednjoj školi "A. Šenoa" u Garešnici u kojima je smješteno 272 učenika (170 u Bjelovaru i 102 u Garešnici). U Domu učenika srednjih škola u Bjelovaru javlja se problem nedostatka prostora i kapaciteta, a zbog raspršenosti programa po školama i mjestima vjerojatno bi radi racionalnijeg i kvalitetnijeg školovanja trebalo otvoriti domove u još nekim gradovima.

U srednjim školama je zaposleno ukupno 526 djelatnika od čega 337 profesora, 89 vanjskih suradnika, 24 stručna suradnika i 76 ostalih djelatnika.

3.5.1.4. Više i visoko školstvo

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije ne djeluju druge ustanove višeg i visokog školstva osim Učiteljske akademije Sveučilišta u Zagrebu koja djeluje kroz dopunski učiteljski studij za učitelje razredne nastave. Ovaj studij polaze već zaposleni polaznici s višom spremom da bi stekli visoku spremu. U akademskoj godini 1998/99. studij polazi 95 studenata od kojeg broja je 51 polaznik sa područja Bjelovarsko-bilogorske županije.

U akademskoj godini 1999/2000. započeo je u Bjelovaru i izvanredni studij u području ekonomije smjer Ekonomika poduzetništva, koji organizira Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, u koji će se upisati 115 polaznika.

Cijelokupna djelatnost višeg i visokog školstva odvija se u prostorima koji joj nisu namjenjeni, pa se iskazuje potreba planiranja novih prostora za ovu djelatnost.

Znatan postotak učenika srednjih škola nastavlja visokoškolsko obrazovanje, što predstavlja značajan kadrovski potencijal Županije, a ustanove u kojima nastavljaju školovanje nalaze se u svim krajevima Hrvatske.

3.5.2. Zdravstvo i socijalna skrb

3.5.2.1. Zdravstvo

Ustroj i mreža zdravstvenih ustanova prati županijski ustroj i ustroj zdravstva na nivou države.

Sustav zdravstvene zaštite Bjelovarsko-bilogorske županije organiziran je na dvije razine (primarnoj i sekundarnoj) i obuhvaća:

Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije – ustanova od javno-zdravstvenog interesa koja obavlja zdravstveno-preventivnu, higijensku, socijalno-medicinsku i zdravstveno-ekološku zaštitu, te vodi zdravstvenu statistiku. Integralni dio Zavoda je i Služba za školsku medicinu koja provodi Program specifičnih i preventivnih mjera zdravstvene zaštite za djecu i mladež školske dobi.

Domovi zdravlja – ove zdravstvene ustanove dio su cjelovitog sustava i trajno obavljaju zdravstvene djelatnosti primarne zdravstvene zaštite, hitne medicinske pomoći, sanitetskog prijevoza, patronaže. Na području Županije djeluju:

- Dom zdravlja Bjelovar,
- Dom zdravlja Daruvar,
- Dom zdravlja Čazma,
- Dom zdravlja Garešnica,
- Dom zdravlja Grubišno Polje.

U sklopu Domova zdravlja djeluju ambulante i područne ambulante i to:

- Dom zdravlja Bjelovar - 7 ambulanti i 9 područnih ambulanti,
- Dom zdravlja Daruvar -5 ambulanti i 5 područnih ambulanti,
- Dom zdravlja Čazma -1 ambulanta i 3 područne ambulante,
- Dom zdravlja Garešnica -2 ambulante i 4 područne ambulante,
- Dom zdravlja Grubišno Polje -1 ambulanta i 2 područne ambulante.

Bolnice – pružaju sekundarnu razinu zdravstvene zaštite u okviru bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite. Na području Županije djeluju:

- Opća bolnica Bjelovar,
- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju "Daruvarske toplice" u Daruvaru.

Opća bolnica Bjelovar kao županijska bolnica pruža stacionarnu zdravstvenu zaštitu organiziranu po odjelima na ukupno 350 bolničkih kreveta.

Specijalna bolnica u Daruvaru pruža uslugu medicinske rehabilitacije zdravstvenih osiguranika i hotelskih gostiju s područja cijele Hrvatske s ukupnim kapacitetom 300 postelja.

Zbog gravitacijskog područja i blizine dio stanovnika u jugoistočnim dijelu Županije koristio se uslugama bolnica u Pakracu i Virovitici. Novim ustrojem zdravstvenih ustanova u Županiji usmjereni su ovi zdravstveni osiguranici u županijsku bolnicu u Bjelovaru.

Županijska bolnica u Bjelovaru raspolaže sa 350 bolničkih kreveta, što znači da na 1000 stanovnika pripada 2,55 kreveta.

Ovakvom organizacijom i mrežom zdravstvenih ustanova pokriveno je čitavo područje Bjelovarsko-bilogorske županije i može se zaključiti da je raspoređenost i kvaliteta usluga približno ista na cijelom području, te je treba očuvati bez obzira na tekuću privatizaciju i ekonomičnost poslovanja.

Hitna medicinska pomoć, organizirana u Domovima zdravlja, nije u svim dijelovima Županije zadovoljavajuća. Rubna područja Županije ne zadovoljavaju postavljeni kriterij broja stanovnika, pa nemaju dovoljan broj timova (3. tim) za pružanje hitne pomoći.

Na području županije djeluju *ljekarne i depoi lijekova*. Zdravstvena ustanova "Ljekarna Bjelovar" organizirana je kao ugovorna ljekarna u vlasništvu Bjelovarsko-bilogorske županije i ima 6 depoa lijekova. Ovi depoi nisu pretvoreni u ljekarne jer nisu mogli ispoštovati postavljene kriterije prostora i stručnosti zaposlenika, a zbog zadovoljenja potreba stanovništva s područja na kojem se nalaze moraju poslovi. Osim ovih, djeluje još 12 ljekarni, u sklopu Domova zdravlja ili u privatnom vlasništvu, koje su raspoređene po naseljima u Županiji, tako da zadovoljavaju potrebe stanovništva na području na kojem se nalaze.

U zdravstvenim ustanovama zaposleno je 1507 djelatnika od čega 951 (63%) zdravstveni i 556 (37%) ostalih djelatnika (administrativno i tehničko osoblje).

3.5.2.2. Socijalna skrb

Ustroj i mreža socijalne skrbi prati županijski ustroj i ustroj socijalne skrbi na nivou države, pa su tako u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji ustroj Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb za obavljanje poslova državne uprave i Upravni odjel za društvene djelatnosti u dijelu lokalne samouprave.

Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb provodi upravni postupak za priznanje prava zaštite žrtava i sudionika II svjetskog rata i civilnih žrtava Domovinskog rata, te priznanje prava na zdravstvenu zaštitu zdravstveno neosiguranih osoba. Ovaj ured koordinira i usmjeruje rad centara za socijalnu skrb.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije socijalna skrb organizirana je putem ustanova socijalne skrbi i to:

- 4 centra za socijalnu skrb sa 1 podružnicom,
- 2 ustanove socijalne skrbi o odraslim nemoćnim osobama,
- 1 ustanova socijalne skrbi za djecu s teškoćama u razvoju.

Centri za socijalnu skrb provode socijalnu skrb, upotpunjuju funkciju vlastite obitelji i to, prije svega, u organiziranju stanovanja, prehrane, zdravstvene zaštite, čuvanja i njege kroz trajnu ili jednokratnu financijsku pomoć. Centri za socijalnu skrb registrirani su kao javne ustanove kojima je osnivač Ministarstvo rada i socijalne skrbi.

Na području Županije djeluju slijedeći Centri za socijalnu skrb:

- Centar za socijalnu skrb Bjelovar,
- Centar za socijalnu skrb Čazma,
- Centar za socijalnu skrb Daruvar sa podružnicom u Grubišnom Polju,
- Centar za socijalnu skrb Garešnica.

Centar za socijalnu skrb u Daruvaru za svoju podružnicu vodi socijalno zaštitnu djelatnost u predmetima braka i obitelji, roditeljske skrbi, skrbništva, posvojenja, te poslove savjetovaništva i stručno analitičke poslove, dok u ostalim poslovima podružnica djeluje samostalno. U obavljanju socijalne skrbi centri su ustanove od posebnog društvenog interesa i surađuju s vjerskim zajednicama, humanitarnim organizacijama i drugim ustanovama i osobama koje u radu iskazuju djelatnost socijalne skrbi bilo koje naravi.

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluju slijedeće *ustanove socijalne skrbi*:

- Zavod za socijalno zdravstvenu zaštitu Bjelovar,
- Dom umirovljenika Bjelovar,
- Centar "Rudolf Steiner" u Daruvaru.

Zavod za socijalno zdravstvenu zaštitu Bjelovar pruža socijalno zdravstvenu skrb umirovljenicima i odraslim nemoćnim osobama, te ima depandansu kapaciteta 73 korisnika za teže psihofizički oštećene odrasle osobe. Zavod vodi i Jedinicu rada kućne njege i pomoći u kući u okviru koje skrbi za 60 korisnika.

Dom umirovljenika Bjelovar pruža udomljenje i socijalno zdravstvenu skrb umirovljenicima i ostalim starim i nemoćnim osobama.

Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži "Rudolf Steiner" u Daruvaru skrbi o djeci i mladeži sa teškoćama u psihofizičkom razvoju sa područja gotovo cijele Hrvatske. Jedna je od uređenijih ustanova svoje kategorije u Hrvatskoj, a poznat je po svojim likovnim kolonijama kojima je oplemenio rad ustanove i skrb o specifičnoj kategoriji svojih korisnika približio javnosti.

	NAZIV USTANOVE	KAPACITET	BROJ KORISNIKA	ČEKA SMJEŠTAJ	BROJ DJELATNIKA
1	Zavod za socijalno zdravstvenu zaštitu Bjelovar	218	218	300	68
2	Dom umirovljenika Bjelovar	250	310	250	60
3	Centar "Rudolf Steiner" Daruvar	90	110	nema podataka	34
	UKUPNO	558	638	550	162

(Izvor : Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, podaci za 1999. godinu.)

Karakteristika svih ustanova socijalne skrbi na području Županije je prekapacitiranost i "liste čekanja" koje se osobito iskazuju u ustanovama za odrasle, pa se pokazuje kronični problem u skrbi za staro stanovništvo izvan vlastite obitelji. To nalaže hitnu potrebu proširenja postojećih kapaciteta, otvaranje novih ustanova, kao i iznalaženje alternativnih rješenja putem jedinica za njegu i pomoć u kući i sl.

Dobnu strukturu stanovništva Županije karakteriziraju nepovoljni dobni odnosi stanovništva (dobni koeficijent Županije je 0,86 – Hrvatske 0,66), a gledano po općinama za čak 10 općina karakteristična je izrazito duboka starost (dobni koeficijent 0,9-1,1). Problem koji proizlazi iz dobne strukture stanovništva Županije i pretežnog bavljenja poljoprivredom je i velik broj tzv. staračkih poljoprivrednih domaćinstava, tj. domaćinstava u kojima nema radno sposobnih članova, a koji nisu ni u sistemu mirovinskog osiguranja.

Kod radno sposobnog pučanstva koje traži pomoć najveći problem iskazuje se u nemogućnosti zapošljavanja. Teškoće u gospodarstvu direktno i indirektno utječu na zapošljavanje, dok institucije sustava (zavodi za zapošljavanje i dr.) rade u cilju njegova poticanja.

Na području Županije osnovane su i ustanove socijalne skrbi, kućne njege i pomoći u kući u privatnoj inicijativi, te mogućnost udomljenja u udomiteljskim obiteljima, no ove su ustanove tek u začetima, pa ih tek treba jače potaknuti.

Osim navedenih ustanova socijalne skrbi na nivou Županije djeluju i humanitarne organizacije -Crveni križ, Caritas, Agape, Adria i druge, te Udruge invalida, koje zajedno s ustanovama socijalne skrbi kroz svoju humanitarnu djelatnost zbrinjavaju veliki dio socijalnih potreba, provode socijalne programe, dobrovoljna davalatstva krvi i aktivnosti prve pomoći.

Najveći dio problema u socijalnoj skrbi proistječe iz psihofizičkih hendikepa, psihičkih oboljenja, te bolesti uopće, odnosno ovisnosti o alkoholu, drogi i sl., pa se socijalna skrb osobito mora povezati sa zdravstvenim ustanovama i surađivati na iznalaženju rješenja ovakvih problema.

3.5.3. Uprava i administracija

Prema ustavnom i zakonskom određenju Bjelovarsko-bilogorska županija je jedinica lokalne uprave i samouprave. Na razini Županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi iz samoupravnog djelokruga, koji su propisani Zakonom o sustavu državne uprave i Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi, te druge poslove određene pozitivnim zakonskim propisima.

Za obavljanje poslova *državne uprave* na području Županije ustrojeni su, u određenim upravnim područjima, županijski uredi i ispostave:

- Ured za gospodarstvo,
- Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu,
- Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb,
- Ured za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša,
- Ured za katastar i geodetske poslove,
- Ured za imovinsko-pravne poslove,
- Ured za statistiku,
- Ured za opću upravu.

Županijski uredi imaju sjedišta u Bjelovaru, a osnovane su ispostave tih ureda sa sjedištima u Daruvaru, Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju.

U dijelu *lokalne samouprave* na području Županije djeluju slijedeća tijela:

- Skupština Bjelovarsko-bilogorske županije,
- Poglavarstvo Bjelovarsko-bilogorske županije,
- Stručna služba za poslove Županijske skupštine i Županijskog poglavarstva,
- Upravni odjel za gospodarstvo,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za financije,
- Upravni odjel za poljoprivredu,
- Zavod za prostorno uređenje.

Navedena tijela imaju središta u Bjelovaru. Gradovi na području Županije imaju svoja vijeća, poglavarstva i do četiri upravna odjela koji obavljaju poslove lokalne samouprave na gradskoj razini. Općine na području Županije imaju svoja vijeća, poglavarstva i jedinstvene upravne odjele koji obavljaju poslove lokalne samouprave na općinskoj razini, a smještene su u sjedištima tih teritorijalno-političkih jedinica.

Osim spomenutih tijela državne uprave i samouprave, na području Županije djeluju i slijedeće *područne službe, uprave, podružnice i zavodi*:

- Uprava za obranu Ministarstva obrane, sa sjedištem u Bjelovaru, te s Uredima za obranu u Bjelovaru, Čazmi, Daruvaru, Garešnici i Grubišnom Polju,
- Policijska uprava Bjelovarsko-bilogorska Ministarstva unutarnjih poslova, sa sjedištem u Bjelovaru, te s policijskim postajama u Bjelovaru, Čazmi, Daruvaru, Garešnici i Grubišnom Polju, te ispostavama u Đulovcu, Ivanskoj, Rovišću, Siraču, Velikoj Pisanici i Velikom Grđevcu,
- Porezna uprava Ministarstva financija, područni ured Bjelovar i ispostave u Daruvaru, Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju,

- Financijska policija Ministarstva financija, Postaja u Bjelovaru
- Zavod za platni promet, podružnica u Bjelovaru, poslovnice u Čazmi, Daruvaru, Garešnici, Grubišnom Polju i ispostave u Rovišću i Velikom Trojstvu,
- Državni ured za reviziju, područni ured u Bjelovaru,
- Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske s područnom službom u Bjelovaru i ispostavama u Daruvaru, Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju,
- Centri za socijalnu skrb Ministarstva rada i socijalne skrbi u Bjelovaru, Čazmi, Garešnici i Daruvaru s podružnicom u Grubišnom Polju,
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje s područnim uredom u Bjelovaru i ispostavama u Čazmi, Daruvaru, Garešnici i Grubišnom Polju,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje, područna služba u Bjelovaru i ispostave u Čazmi, Daruvaru, Garešnici i Grubišnom Polju,

Na području Županije djeluju i slijedeća *pravosudna tijela*:

- Županijski sud u Bjelovaru,
- Općinski sud u Bjelovaru,
- Prekršajni sud u Bjelovaru,
- Trgovački sud u Bjelovaru,
- Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru,
- Općinsko državno odvjetništvo u Bjelovaru,
- Državno pravobraniteljstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, ispostava u Daruvaru,
- Općinski sud u Čazmi,
- Prekršajni sud u Čazmi,
- Općinski sud u Daruvaru,
- Općinsko državno odvjetništvo u Daruvaru,
- Prekršajni sud u Daruvaru,
- Općinski sud u Garešnici,
- Prekršajni sud u Garešnici,
- Općinski sud u Grubišnom Polju,
- Okružni zatvor u Bjelovaru.

3.5.4. Kultura i tehnička kultura

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na području kulture ističe se grad Bjelovar, najveće urbano središte i žarište razvoja cjelokupnog područja, kao centar kulturnih zbivanja i mjesto koncentracije kulturnih ustanova. Daruvar je također grad koji posjeduje značajniju kulturno-povjesnu baštinu i tu je izrazita kulturna djelatnost češke nacionalne manjine kroz Češke besede. Određena razina kulturnih djelatnosti postoji i u naseljima koja su bila središta razvoja u bivšoj teritorijalno-političkoj podjeli: gradovima Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju, te u općinama Veliki Grđevac i Hercegovac. U ostalim prostorima koji su gravitirali centrima bivših općina mreža organizacija i ustanova s područja kulture nije zadovoljavajuća, pa je stanovništvo orijentirano na mjesta gdje takve ustanove postoje.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluju, prema djelatnostima, slijedeće ustanove, organizacije i udruge u kulturi:

Scenska umjetnost i glazba

- Bjelovarsko kazalište,
- Daruvarsko kazalište,
- Kazalište pri Savezu Čeha,
- Pučka scena Hrvatske čitaonice u Hercegovcu,
- Scenska skupina "Plamenak" pri O.Š. u Novoj Rači,
- Gradski orkestar Bjelovar,
- Glazbeni ansambl "Lira" Bjelovar,

- Hrvatsko pjevačko društvo Čazma,
- Brass ansambl Bjelovar,
- Pjevačko, glazbeno i tamburaško društvo u Štefanju,
- Gradska limena glazba Daruvar,
- Limena glazba Dežanovac, Donji Sređani, Daruvarski Brestovac, Doljani, Ivanovo Selo, Hercegovac,
- Vatrogasna limena glazba u Predavcu i Čazmi,
- Puhački orkestar Češke besede Končanica,
- Mali tamburaški orkestar i Puhački orkestar u Garešnici,
- Folklorna, tamburaška, dramska i lutkarska sekcija pri Centru za kulturu i informiranje u Grubišnom Polju,
- Amatersko folklorno društvo u Pučkom otvorenom učilištu u Daruvaru,
- Društvo "Naša djeca" u Mikloušu.

Muzejsko-galerijska djelatnost

- Gradski muzej Bjelovar,
- Zavičajni muzej u Čazmi,
- Etno kuća u Ivanovu Selu,
- Etno okućnica i povjesni objekt u Velikom Trojstvu,
- galerijsko-izložbene djelatnosti pri Centru za kulturu i informiranje u Grubišnom Polju, Hrvatskoj knjižnici i čitaonici u Garešnici i Pučkom otvorenom učilištu u Daruvaru,

Arhivska djelatnost

- Povjesni arhiv Bjelovar,

Bibliotekarska djelatnost

- Narodna knjižnica i čitaonica "P. Preradović" Bjelovar koja organizira i rad Pokretne knjižnice i područnih knjižnica u Novoj Rači, Rovišću i Velikoj Pisanici,
- Knjižnica i čitaonica "Đ. Sudeta" Garešnica,
- Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar,
- Knjižnica i čitaonica pri Centru za kulturu i informiranje u Grubišnom Polju
- Knjižnica i čitaonica pri Centru za kulturu u Čazmi,
- Hrvatska čitaonica Hercegovac,
- Knjižnice u sklopu osnovnih i srednjih škola,

Nakladničko-izdavačka i tiskarska djelatnost

- Informativni centar Bjelovar,
- "Čvor" d.d. Bjelovar,
- "Novi Bjelovarac" Bjelovar,
- "Prosvjeta" Bjelovar,
- NIU "Jednota" Daruvar, Daruvarska tiskara,
- Ogranci Matice hrvatske u Daruvaru, Bjelovaru, Garešnici,
- Ogranak Hrvatskog pedagoško-književnog zbora u Bjelovaru,

Likovna umjetnost

- Likovno udruženje "LUB" Bjelovar,
- Likovna grupa "DA" Daruvar,
- Likovna kolonija Centra za odgoj i obrazovanje "R. Steiner" u Daruvaru,

Otvorena učilišta

- Pučko otvoreno učilište Daruvar,
- Pučko otvoreno učilište Bjelovar,

Kinematografija

- kino "Gorica" pri Pučkom otvorenom učilištu u Bjelovaru,
- kino "30. svibnja" pri Pučkom otvorenom učilištu u Daruvaru,
- kino "Graničar" pri Hrvatskoj knjižnici i čitaonici u Garešnici,
- kino pri Centru za kulturu i informiranje u Grubišnom Polju,
- kino pri Centru za kulturu "S. Kolar" u Čazmi.

Trenutno, kina održavaju kinopredstave nekoliko dana u tjednu i posluju nerentabilno, ali se kao dio djelatnosti pri Otvorenim učilištima ili Centrima za kulturu sufinanciraju iz drugih djelatnosti.

Kulturno-umjetnička društva

Kulturno-umjetnička društva istražuju, oživljavaju, obnavljaju i prikazuju običaje, pjesme, priče, narodne nošnje i glazbala. Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluje niz Kulturno-umjetničkih društava, u Bjelovaru(5), Čazmi(3), Garešnici(2), Daruvaru(2), Rovišću, Velikoj Pisanici, Velikom Grđevcu, Novoj Rači, Velikom Trojstvu(2), Dežanovcu, Hercegovcu, Šandrovcu, Severinu, Kapeli i Bereku, koja se bave pjevanjem, plesom, amaterskim kazalištem i folklorom u izvornom ili stiliziranom obliku.

Savez Čeha u RH kroz Češke besede, specifične kulturne udruge češke nacionalne manjine, u Bjelovaru, Daruvaru, Hercegovcu, Končanici, Daruvarskom Brestovcu, Ivanovom Selu, Palešniku, Gornjem Daruvaru, Doljanima, Ljudevita Selu, Velikim Zdencima, Golubinjaku, Mikloušu, Velikom Grđevcu, Dežanovcu i Donjim Sređanima, njeguje glazbu, folklor i amaterske kazališne predstve na češkom jeziku.

Osnovni lokalni *nositelji informiranja* Bjelovarsko-bilogorske županije su:

- "Bjelovarsko-bilogorski radio" pri Informativnom centru u Bjelovaru s koncesijom na županijskom nivou,
- radio postaje na gradskom nivou u Čazmi, Garešnici, Grubišnom Polju i Daruvaru,
- "Novi bjelovarac" - tjednik,
- "Naše vrijeme" - mjesečnik,
- HRT - studio Bjelovar,
- "Večernji list" - Dopisništvo Bjelovar.

Na području Županije održava se godišnje niz kulturnih priredbi i manifestacija od kojih su značajnije: "Lovrakovi dani" u Velikom Grđevcu, "Dani hrvatskog pučkog teatra" u Hercegovcu, festival "Djeca, radost, pjesma" u Bjelovaru, "Sudetini dani" u Garešnici i Ploščici, Smotra dječjeg folkloru u Grubišnom Polju, Županijska smotra folkloru u Velikom Trojstvu, Smotra amaterskih kazališta u Ljudevita Selu, muzička manifestacija DAEFEST u Daruvaru, "Štefanjski zvon" u Štefanju, Salon karikature u Bjelovaru, "Dožinky" u Daruvaru, Susret pjevačkih zborova u Čazmi, Županijska smotra folkloru u Velikom Trojstvu, Susreti folkloru u Novoj Rači, Smotra čeških dječjih pjesama u Končanici, "Zapovijed pod lipom" u Mikloušu i dr.

U prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije očuvan je niz vrijedne i zaštićene kulturne i prirodne baštine koja čini dobar potencijal za budući razvoj djelatnosti kulture.

Na području Županije vrlo je razvijena i *tehnička kultura*, a djeluje u slijedećim područjima: raketno modelarstvo, avio modelarstvo, radio-amaterizam, fotografija, filmska i video tehnika, informatika, inovatorstvo. Nosioци aktivnosti su Zajednica tehničke kulture Bjelovarsko-bilogorske županije, koja je članica Hrvatske zajednice tehničke kulture, te njene članice Zajednica tehničke kulture grada Daruvara sa 4 udruge tehničke kulture, Zajednica tehničke kulture grada Bjelovara sa 9 udruga tehničke kulture, Udruga tehničke kulture Čazma, Udruga tehničke kulture Garešnica, Udruga informatičara Bjelovarsko-bilogorske županije, Udruga pedagoga Županije (vezanih na tehničku kulturu) i Udruga inovatora Bjelovarsko-bilogorske županije.

Zajednica tehničke kulture Bjelovarsko-bilogorske županije je nestranačka, nevladina i neprofitna zajednica udruga tehničke kulture i drugih pravnih osoba koje ostvaruju programe tehničke kulture. Zajednica preko klubova, udruga i društava razvija i promiče tehničku kulturu, sudjeluje u pripremi i izvedbi programa javnih potreba u tehničkoj kulturi Županije, u znanstvenom i tehničkom opismenjavanju građana, u tehničkom odgoju i obrazovanju mladih, posebice stjecanja izvanškolskog tehničkog, tehnološkog, informatičkog, tehničko-gospodarskog i prirodoslovnog znanja, u poticanju tehničkog i radno-proizvodnog stvaralaštva, te u populariziranju znanstvenih i tehničkih dostignuća, a njihovi članovi sudjeluju u humanitarnim, ekološkim i drugim akcijama pružajući pomoć u prirodnim, tehnološkim i ostalim nesrećama.

Zajednica tehničke kulture, svojim radom i radom članica, prepoznatljiva je u cijeloj Hrvatskoj po nizu djelatnosti, te po sudjelovanju na mnogobrojnim natjecanjima, susretima, izložbama i osvajanju mnogobrojnih priznanja, medalja i ostvarivanju vrhunskih rezultata.

Kroz djelatnosti Zajednice tijekom godine prođe od 1500 do 2000 učesnika, a dobar dio ostaje vjeran radu u svojim udrugama. Na području djelovanja Zajednice održavaju se mnogobrojne manifestacije: Otvoreno prvenstvo Županije u amaterskoj radio-goniometriji Bjelovar (u kalendaru natjecanja "Alpe Adria"), državna prvenstva, smotre tehničkog stvaralaštva i niz seminara i tečajeva za edukaciju predavača i članova udruga.

Ulaganjem u tehničko znanje Županija postiže napredak, a pokazatelji govore, da su oni koji su "zagrizli" u tehničku kulturu danas cijenjeni tehnički znalci i poslovni ljudi, a sredina u kojoj stvaraju ima razvoj i prosperitet.

3.5.5. Sport i rekreacija

Sport kao društvena djelatnost važan je činitelj života svakog pojedinca, ali i socio-kulturnog, odgojno-obrazovnog i gospodarskog razvoja društva.

Razne sportske aktivnosti provode se na području Bjelovarsko-bilogorske županije već više od jednog stoljeća, a danas se sportom i tjelesno-zdravstvenom kulturom bavi oko 25% stanovništva. Prvo streljačko društvo utemeljeno je prije 120 godina u Bjelovaru, 1908. Nogometni klub "Bjelovar", 1929. SRD "Česma" u Bjelovaru, a krajem 1934. godine "Bjelovarski table tenis club" čije tradicije nastavljaju današnji sportski klubovi i udruge.

Težište u dosadašnjem razvoju sporta i rekreacije bilo je na omasovljenju tih aktivnosti, te proširenju i obogaćivanju oblika i sadržaja sportskih i rekreacijskih aktivnosti. Postoji niz različitih oblika djelovanja uključujući natjecateljski sport i sport i rekreaciju u pojedinim sportsko-rekreacijskim društvima, ili organiziranim kao vannastavni program u osnovnim i srednjim školama. Određeni vid sportskih i rekreacijskih aktivnosti obavlja se u pojedinim tvrtkama, dok je aktivnost predškolske djece i studenata slabije izražena.

Invalidne osobe bave se sportom na specifičan način (npr. košarkom u kolicima, sjedećom odbojkom i sl.), udruženi u Športskom savezu invalida Bjelovarsko-bilogorske županije. Na nivou Županije postoje dvije sportske udruge: Društvo športaša invalida "Sokol" Bjelovar i Udruga za šport

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije
POLAŽIŠTA

3. Prostorno razvojne i resursne značajke; 3.5. Objekti javnog standarda

invalida Daruvar u kojima se sportom bave invalidne osobe koje su najvećim dijelom aktivni sportaši i natjecatelji.

	GRAD OPĆINA	SPORTSKE GRANE	BROJ SPORT. UDRUGA	BROJ SPORTAŠA
1	Bjelovar	*	53	3052
2	Čazma	nogomet, streljaštvo, šah, sport. ribolov	8	558
3	Daruvar	**	15	1237
4	Garešnica	***	18	839
5	Grubišno Polje	karate, nogomet, streljaštvo, šah, sport. ribolov	9	503
1	Berek	nogomet, sportski ribolov	2	45
2	Dežanovac	nogomet	3	72
3	Đulovac	nogomet, sportski ribolov	3	87
4	Hercegovac	nogomet, strelj., šah, sp. ribolov, mali nogomet	6	372
5	Ivanska	nogomet, rukomet, streljaštvo	5	281
6	Kapeia	nogomet	4	165
7	Končanica	nogomet, streljaštvo, konjički sport	4	151
8	Nova Rača	taekwando, nogomet, sportski ribolov	5	231
9	Rovišće	nogomet, sportski ribolov	6	299
10	Severin	nogomet, planinarstvo, sportski ribolov	3	101
11	Sirač	nogomet, streljaštvo	2	110
12	Šandrovac	nogomet, sportski ribolov	2	92
13	Štefanje	streličarstvo, sportski ribolov	2	265
14	Velika Pisanica	nogomet, sportski ribolov	2	53
15	Velika Trnovitica	nogomet	1	25
16	Veliki Grđevac	nogomet, sportski ribolov	3	134
17	Veliko Trojstvo	nogomet, rukomet, šah	4	185
18	Zrinski Topolovac	nogomet	2	70
UKUPNO			162	8927

- * - atletika, biciklizam, body fitness, karate, konjički sport, taekwando, košarka, kuglanje, moto sport, karting, nogomet, sportski ribolov, odbojka, planinarstvo, plivanje, rukomet, stolni tenis, streljaštvo, šah, tenis, zrakoplovstvo,
- ** - karate, košarka, kuglanje, nogomet, odbojka, planinarstvo, rukomet, sportski ribolov, stolni tenis, streljaštvo, tenis, zrakoplovstvo,
- *** - nogomet, mali nogomet, rukomet, savate, sportski ribolov, streljaštvo, taekwando.
(Izvor : Upravni odjel za društvene djelatnosti)

1998. godine na području Županije djeluju 162 sportske udruge (1995. godine bilo ih je 134) među kojima je najzastupljeniji nogomet (35%), sportski ribolov (17%) i streljaštvo (10%), a najviše sportaša okupljaju nogometne sportske udruge.

Do sada je najveći sportski uspjeh ostvario RK "Bjelovar" (ranije ORK "Partizan") u Bjelovaru koji je bio rukometni prvak Europe.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije održava se godišnje niz sportskih manifestacija od kojih su najznačajnije:

- Međunarodni "Supermaraton Zagreb-Čazma",
- Međunarodno otvoreno prvenstvo sportskih ribolovaca,
- Rukometni turnir u Ivanskoj,
- Motocross "Podgarić" na Podgariću,
- Kasački turnir u Daruvaru,
- Konjički turnir u Bereku,
- Aeromiting sportskih zrakoplova u Brezovcu,
- Kup Daruvara u padobranskim skokovima,
- Jesenski cross "Hrvatski branitelj" u Daruvaru,
- Odbojkaški turnir u Bjelovaru,
- niz nogometnih, sportsko-ribolovnih, streljačkih, odbojkaških i rukometnih natjecanja.

Mreža sportskih ustanova i objekata najrazvijenija je u Bjelovaru kao najvećem urbanom središtu i žarištu razvoja cijele Županije. Značajniji sportski objekti na području Bjelovarsko-bilogorske županije su:

- Školsko-sportska dvorana u ulici A. Hebranga u Bjelovaru,
- Sokolana I,
- Sokolana II,
- Školsko-sportske dvorane pri osnovnim školama u Bjelovaru, Čazmi, Daruvaru, Garešnici, Grubišnom Polju, Velikim Zdencima, Ivanskoj, Novoj Rači, Siraču, Velikom Grđevcu,
- Četverostazna Gradska kuglana u Bjelovaru,
- Gradsko streljište za zračno oružje u Bjelovaru,
- Nogometni gradski stadion s atletskom stazom u Bjelovaru,
- Otvoreni gradski bazen s gledalištem u Bjelovaru,
- Rekreacijski park "Borik" na Vojnoviću u Bjelovaru,
- Teniski kamp "Sirela" u Bjelovaru,
- Sportski aerodrom u Brezovcu kraj Bjelovara,
- Rekreacijski centar, moto cross staza i jezero za sportski ribolov u Podgariću,
- Nogometno igralište s natkrivenim gledalištem u Čazmi,
- Hipodrom u Daruvaru,
- SRC "Zdenka" u Velikim Zdencima,
- Otvoreni olimpijski bazen u Šandrovcu,
- SRC "Glumina" u Čazmi.

Na području Županije postoji i niz nogometnih, rukometnih i košarkaških igrališta, te streljana i kuglana. Posebnost u Županiji je postojanje velikog broja sportskih ribnjaka i jezera za sportski ribolov. Veliki broj naselja s područja Županije ima također minimalnu razinu sportskih terena (uglavnom nogometna igrališta ili sportski ribnjak) koji međutim nisu dostatni za razvoj sporta i rekreacije.

Škole su vrlo često jedini nositelji tjelesnog odgoja djece i mladeži, ali u nedostatku materijalnih uvjeta nisu u mogućnosti svoju funkciju potpuno uspješno obaviti. U svim školsko-sportskim dvoranama odvija se nastava tjelesno-zdravstvene kulture, uz koju se organiziraju slobodne sportske aktivnosti za učenike. U dvoranama se organiziraju i rekreacione aktivnosti, dok u većini dvorana treniraju i natječu se razni klubovi i udruge, koji dvoranu koriste kroz cijelu godinu ili u vrijeme kad su im onemogućeni treninzi i natjecanja na otvorenim terenima. Ovo raznoliko korištenje posebno je izraženo u Bjelovaru.

Zbog nedostatka sportske infrastrukture u svim segmentima ove djelatnosti Bjelovarsko-bilogorska županija bitno zaostaje u razvoju sporta i rekreacije. Ovaj problem obuhvaća sportske objekte svih vrsta, a to su otvorena i zatvorena sportska igrališta, sportske dvorane, rekreativne i trim staze na otvorenom, a naglašena je i potreba izgradnje otvorenih i zatvorenih bazena u gradovima Županije.